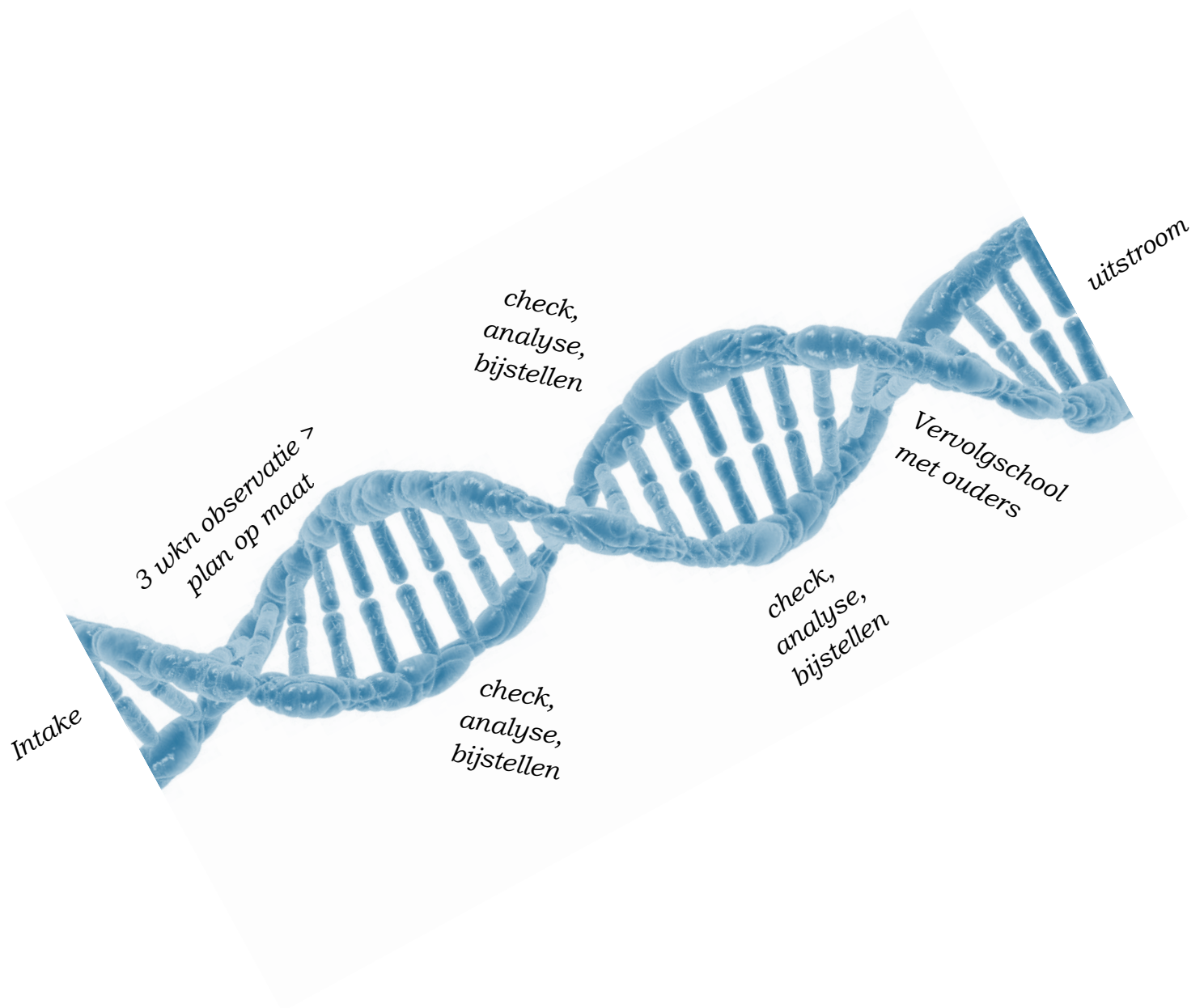

Werkwijze ITK

Cyclisch en opbrengstgericht

Internationale Taalklas
NIEUWKOMERS ONDERWIJS

Prinses Beatrixdreef 6, 2033 TX Haarlem
06-85418133 itk@stichtingsintbavo.nl

Algemene opzet

In dit document staat beschreven hoe we werken in de Internationale Taalklas. De Internationale Taalklas heeft een onderwijs arrangement voor nieuwkomers in de basisschool leeftijd. Tevens een arrangement voor leerlingen die, vlak voordat ze overstappen naar het voortgezet onderwijs, nog behoefte hebben aan een 'boost' in woordenschat en taalvaardigheden. Sinds dit schooljaar is er ook een adviescentrum bij gekomen voortkomend uit de nazorg voor PO en VO.

Op dit moment, juni 2020, hebben we 215 leerlingen binnen onze locatie.

Dit document beschrijft de gehele werkwijze binnen de ITK waaronder ook de kwaliteitszorg valt. Het is geschreven voor teamleden van de ITK maar ook voor andere belangstellenden zoals ouders, inspectie en collega's van nieuwkomers-scholen.

Huidige documenten binnen de ITK:

- Jaarverslag
- Schoolgids
- Handleiding OPP en werkwijze vakgebieden
- Overzicht minimumdoelen
- Jaarkalender ouders/ leerkrachten

In ieder hoofdstuk wordt de huidige situatie beschreven.

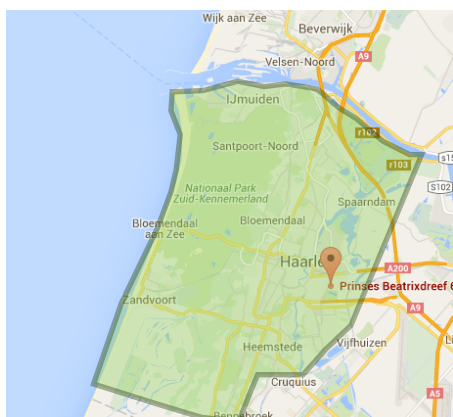
Inhoudsopgave

Doelgroep nieuwkomers Landen van herkomst Hoe geven wij die begeleiding vorm in het huidige lesgeven? Huidige situatie Uitdagingen	pag. 5
Doelgroep kopklas Voor wie is deze klas bedoeld? Toelatingscriteria Werkwijze kopklas Verschillen en overeenkomsten met de nieuwkomers leerlingen Waarom juist deze doelgroep? Huidige situatie Uitdagingen	pag. 8
Doelgroep 4 en 5 jarigen Algemeen Uitdagingen	pag. 10
Vakgebieden Woordenschat Technisch lezen Begrijpend lezen Spelling Motorisch schrijven Rekenen Sociaal emotioneel Creatieve vorming & muziek Gymnastiek	pag. 11
Intake Eerste contact Intake gesprek Observatie periode van 3 weken Vaststellen ontwikkelingsperspectief met een perspectief voor een jaar	pag. 19
Minimumdoelen Van streefdoelen naar minimumdoelen Doelen per periode en per leerling Uitdagingen	pag. 20
Ontwikkelingsperspectief Het OPP = alles in 1 Uitdagingen	pag. 22

Taal op maat	pag. 25
Uitleg van het individueel werken tijdens taal	
Uitdagingen	
Toetsen	pag. 26
Toetscyclus	
Uitdagingen	
Groepsbesprekingen	pag. 28
Huidige situatie	
Uitdagingen huidige en komende periode	
Spreekuren	pag. 29
Huidige situatie	
Uitdagingen	
Zorgleerlingen	pag. 29
Huidige situatie	
Uitdagingen	
Contact ouders	pag. 30
Huidige situatie	
Uitdagingen	
Uitstroom leerlingen	pag. 31
Huidige situatie	
Uitdagingen	
Nazorg en Adviescentrum	pag. 33
Evaluatie	pag. 35
Team	pag. 35
Zorgkaart	pag. 36

Doelgroep nieuwkomers

Profiel leerling =

Een jongen of meisje tussen de 4–13 jaar en onlangs in Nederland aangekomen. Dit kind spreekt nog geen/weinig Nederlands.

Daarnaast is de leerling woonachtig in het groen gearceerde gebied dat hiernaast staat afgebeeld.

Deze leerlingen hebben een specifieke tijdelijke onderwijsbehoefte.

Landen van herkomst

De leerlingen komen uit alle werelddelen. Sommige kinderen zijn met hun familie gevlucht, andere kinderen komen met hun ouders om economische redenen naar Nederland. Weer anderen komen hierheen omdat hun vader of moeder een Nederlandse partner heeft ontmoet en ook gezinshereniging komt veel voor. Anno 2019-2020 zien we vooral veel expat-gezinnen die zich in Haarlem e.o. vestigen. Ze hebben allemaal gemeen dat ze de taal niet of nauwelijks spreken, lezen en schrijven. Minstens zo belangrijk als het aanleren van de taal, is de begeleiding op sociaal emotioneel gebied.

Schooljaar	Aantal op 1 okt	Aantal op 1 febr	Grootste landen van herkomst
2011-12	29	27	27 verschillende landen. Veel leerlingen kwamen uit Polen, Bulgarije en Somalië
2012-13	67	59	33 verschillende landen. Grootste herkomstlanden Polen, Bulgarije, Somalië, Spanje en Afghanistan.
2013-14	67	80	35 verschillende landen. Bijna 50% kwam uit Polen en Somalië.
2014-15	101	112	54 verschillende landen. 25% komt uit Syrië, 9% uit Polen verder zeer divers.
2015-16	141	171	45 verschillende landen, vele leerlingen uit Syrië.
2016-17	184	177	Met name leerlingen uit Syrië, Eritrea en Polen

Schooljaar	Aantal op 1 okt	Aantal op 1 febr	Grootste landen van herkomst
2017-18	176	187	Met name leerlingen met een paspoort uit Syrië, Eritrea en Nederland
2018-19	212	201	De afspiegeling is hetzelfde als vorig schooljaar
2019-20	199	220	Met name leerlingen met een paspoort uit Nederland, Syrië en Turkije

Hoe geven wij die begeleiding vorm in het dagelijks lesgeven?

Het leren van de taal en het leren omgaan met jezelf, de nieuwe situatie en de andere kinderen in de groep, gaan hand in hand. Er is geen moment in een taalklas dat je als leerkracht niet sociaal emotioneel bezig bent of liever gezegd moet zijn. De kinderen hebben allemaal al iets meegemaakt in hun leven voordat ze in de taalklas komen. In ieder geval een verhuizing naar een ander land en een heel andere cultuur. Dat betekent dat de kinderen van slag af zijn, allemaal. Dat kan zich uiten in apathisch teruggetrokken gedrag, verlegen en stil gedrag, agressief en brutaal gedrag, niet willen praten, maar ook vaak heel sociaal wenselijk gedrag.

Als leerkracht is het zaak om goed te kijken naar een kind en te proberen uit te vinden waar het kind behoefte aan heeft. Aan helderheid en structuur, aan een zachte maar kordate aanpak, maar soms ook moet je het kind gewoon even laten betijen en afwachten tot het uit zichzelf naar je toe komt. Sociaal emotionele gesprekken in een taalklas beginnen vaak spontaan, tijdens het eten, het lopen naar de bus, tijdens het buitenspelen en soms ook in een kring.

Deze kinderen kunnen zich erg goed verplaatsen in een ander, want ze zitten allemaal in hetzelfde schuitje. Zij weten wat eenzaamheid is of hoe het voelt als niemand je begrijpt omdat je de taal niet spreekt. Als er iets voorvalt in een taalklas dan is het belangrijk dat je daar direct op inspeelt. Dat kan een kort moment zijn als het twee ruziemakers betreft, maar het kan ook een langer moment zijn en dan probeer je als leerkracht om erachter te komen hoe iets is ontstaan in de groep. Belangrijk is om deze kinderen de hele dag door de ruimte te geven om zich veilig en beschermd te voelen. Naar hen te luisteren als dat nodig is, ook al komt dat niet altijd uit.

Een aparte les inplannen en een abstracte situatie bespreken is dan ook onlogisch bij deze kinderen en dan hebben we het nog niet eens over de taal.

Deze kinderen spreken geen Nederlands. Soms lijkt het in de klas of ze al heel veel kunnen, maar dat is altijd een concrete situatie. Pak je potlood, ruim je laasje maar op, ga even achter de computer zitten of spelen in de speelhoek. Dat zijn zinnen die ze dagelijks horen en snel begrijpen. Het wordt iets heel anders als je de kinderen bij elkaar zet en ze laat proberen om zich een abstracte situatie voor te stellen. Pas na ruim een half jaar kun je een echt gesprek voeren en dan nog steeds over heel concrete onderwerpen die dicht bij hen liggen. 'Hoe was het in je eigen land, woont daar nog familie van jou?'

Een kind dat zich in de nieuwkomersklas in het begin agressief opstelt, hoeft nog geen echt agressief kind te zijn. Heel vaak zie je dat deze kinderen, als ze weer tot rust komen, zich kalmer gaan gedragen en zich weer sociaal op kunnen stellen. Andersom kan ook, een kind

dat heel stil is en niet wil praten hoeft nog geen introvert kind te zijn. Als het zich veilig voelt, dan kan het een enorme spraakwaterval blijken te zijn. Bij deze kinderen past dan ook geen standaard-aanpak. Wat je in een reguliere basisschoolgroep niet altijd zou accepteren, kun je bij deze kinderen nog weleens door de vingers zien. Het is een continue geven en nemen.

Ook de school waar de kinderen vandaan komen, verschilt hemelsbreed van de Nederlandse school. Dat wordt wel wat minder dan voorheen nu er ook Europese kinderen instromen, maar ook bijvoorbeeld een Poolse school kent vaak veel strengere regels dan die wij hanteren. Democratisch oplossen hoort daar niet altijd bij en alleen daaraan al moeten deze kinderen wennen. 'Van deze juf mag alles', zie je ze soms denken en dan hebben we het nog niet over de kinderen die uit landen komen waar lijfstraffen heel normaal zijn. Ook de kinderen van onze meest recent instromende doelgroep; de expatleerlingen moeten wennen. Op een andere manier dan hierboven beschreven, maar ook voor hen is alles anders. Sommige kinderen komen van een privéschool met prachtige voorzieningen zoals een zwembad in de school, een prachtig sportpark, een theaterzaal. Ze zijn veelal vaak verhuisd en dan moeten ze hier weer opnieuw beginnen met vrienden maken en als dat een beetje lukt, dan stromen ze weer uit naar een reguliere school.

Kortom; alle kinderen hebben op onze school een verhaal.

Huidige situatie

In het huidige schooljaar zien we, zoals hierboven al genoemd, veel expat-families binnen komen of arbeidsmigranten. Ook gezinsherenigingen komen nog wel voor, maar op minder grote schaal dan voorheen. Ook zien we dat leerlingen die starten op de ISH, na 1 of 2 jaar overstappen naar de ITK omdat hun ouders besluiten om voorgoed in Nederland te blijven.

Uitdagingen

Hoe begeleiden we deze nieuwe doelgroep, die vaak veel veranderingen heeft mee gemaakt? Hoe sluiten we zo goed mogelijk aan bij deze goed opgeleide kinderen en hun ouders? Hoe maken we een programma, zodat deze leerlingen zo snel mogelijk kunnen doorstromen naar een reguliere groep? Iedere leerling krijgt zijn eigen ontwikkelingsperspectief. Vaak moeten de doelen al direct omhoog bijgesteld worden bij deze kinderen van expats. Vervolgens moeten we een situatie creëren dat deze leerlingen zich in korte tijd veilig voelen en sprongen kunnen maken.

Het leerlingenaantal blijft groeien en daardoor blijft er ook nieuw personeel instromen. Deze teamleden moeten zich allemaal de manier van werken eigen maken en de doelgroep goed leren kennen.

Dit jaar overviel ons, net als iedereen, de corona-crisis. Leerlingen moesten online les krijgen. In een school waar vooral met briefjes en veel plaatjes wordt gewerkt, was dit een enorme uitdaging. Alle ouders moesten we via mail of telefoon te pakken zien te krijgen en hen uitleggen dat we hun kinderen dagelijks via Skype wilden zien. In een heel korte periode is ons dat gelukt, dankzij de inspanningen van iedereen en vooral het volhouden en blijven bellen net zolang ouders en kinderen het begrepen. Er zijn prachtige instructiefilmpjes gemaakt hoe Skype te installeren, Zulu-connect op te starten en het kijken op de website naar woordenschatfilmpjes.

Na de corona-crisis en daar zitten we nu nog middenin, proberen we te puzzelen hoe we de achterstanden zo goed en zo snel mogelijk in kunnen halen

Doelgroep Kopklas

Voor wie is deze klas bedoeld?

Onze kopklas is voor leerlingen met een taalachterstand, die nog een sprong kunnen maken voordat ze naar de Voortgezet onderwijs school gaan die bij hun capaciteiten past. Voorheen noemden we deze klassen de 8+ klas. Een slecht gekozen naam zo bleek. Het werkte verwarrend omdat basisscholen dachten dat dit een klas was voor na groep 8 en dat is geenszins de bedoeling.

Wat is het wel?

Een extra jaar voor diverse leerlingen:

Voor de leerlingen van 11-12 jaar die nu bijvoorbeeld een advies VMBO BL krijgen, maar waarvan de leerkracht van groep 6, 7 of 8 weet dat deze leerling de potentie heeft om een hoger advies te kunnen halen, als er geen taalachterstand zou zijn.

De basisschool kan dan een leerling in overleg met de ouders aanmelden voor dit extra jaar. De leerlingen mogen daarna nog steeds de wettelijk voorgeschreven tijd over hun vervolgopleiding op het VO doen.

Het kunnen ook leerlingen zijn die op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen en eerst naar een nieuwkomersklas zijn gegaan.

De kopklas is voor meertalige leerlingen. Het kunnen ook leerlingen zijn die in Nederland zijn geboren en de hele basisschool in Nederland hebben doorlopen. In de praktijk zien we dat in de huidige drie kopklassen vooral tweedejaars nieuwkomers zitten.

Toelatingscriteria

Deze leerlingen scoren binnen het LVS systeem van de basisschool laag op het gebied van woordenschat en begrijpend lezen. De leerkracht van de huidige groep en de intern begeleider zijn ervan overtuigd dat de leerling meer in zich heeft. De leerling wordt in dit kopklasjaar niet ouder dan 13 jaar. Voorheen was dat 14 jaar, maar het VO heeft daar grote moeite mee. Zo'n 14 jarige in de brugklas bij 11-12 jarigen is geen goede mix. We proberen dit daarom te voorkomen.

Werkwijze kopklas

In de kopklas krijgt iedere leerling een programma op maat aangeboden. Het taalaanbod bevat technisch lezen en spelling, maar de nadruk wordt vooral gelegd op het vergroten van de woordenschat en het begrijpend lezen. Bij het rekenen ligt de focus op de talige kant. Aan het begin van het jaar wordt een beginniveau vastgesteld. Na de eerste drie weken wordt er een voorlopig uitstroomniveau vastgesteld (incl. tussentijdse streefdoelen). Elke 10 weken worden de leerlingen getoetst. Op basis van deze resultaten kunnen de streefdoelen worden bijgesteld. Rond januari/februari maken sommige leerlingen een IQ test. Dat zijn de leerlingen die vermoedelijk uitstromen naar het Praktijkonderwijs en voor wie dit verplicht is. Ook de leerlingen waarvan de leerkrachten graag willen weten wat hun capaciteiten zijn. Soms is dat moeilijk in te schatten vanwege de taal of de achtergrond van de leerling waardoor je niet weet of er iets dwars zit of dat het kind gewoon niet heel veel meer kan. Leerlingen die langer dan 4 jaar in Nederland zijn (of zij die het Nederlands al heel goed beheersen) maken de IEP toets in april. Deze eindtoets wordt als bevestiging van het schooladvies gebruikt.

Verschillen en overeenkomsten met de nieuwkomers leerlingen

De overeenkomst met de nieuwkomers leerlingen is, dat zij allemaal uit het buitenland komen of hier geboren zijn. Ook hebben ze meestal één of twee ouders die de Nederlandse

taal niet of nauwelijks spreken, omdat zij wel in het buitenland geboren zijn. Deze leerlingen hebben bovendien gemeen dat ze allemaal te maken hebben met dezelfde problematiek, namelijk een taalachterstand en een andere gezinssituatie dan hun Nederlandse leeftijdgenoten. Hun programma, zowel op didactisch gebied als op sociaal emotioneel gebied verloopt in grote lijnen hetzelfde als het nieuwkomers arrangement. Ook binnen deze groep is de diversiteit wat niveau betreft heel groot.

Het verschil met de nieuwkomers is dat deze leerlingen allemaal al kennis hebben van de Nederlandse taal. Zij zijn geen nieuwkomers (in ieder geval geen eerstejaars nieuwkomers). Ze verstaan instructietaal en kunnen spreken, lezen en schrijven in het Nederlands.

Waarom juist deze doelgroep?

De meeste kopklassen in de rest van het land, focussen op de intelligente gemotiveerde leerling die een taalachterstand heeft en daardoor geen HAVO of VWO advies kan krijgen. Wij wilden, naast deze doelgroep, onze klassen ook openstellen voor de leerling die het al jaren moeilijk heeft op de basisschool. 'Ze wil wel, maar het lukt haar niet,' hoor je leerkrachten vaak verzuchten. 'Hij mist een stuk taal waardoor hij op veel vakken afhaakt, maar rekenen kan hij als de beste.'

Vaak hebben deze leerlingen ook sociaal emotionele problemen en een enorm gebrek aan zelfvertrouwen omdat ze al jaren achter de feiten aanlopen. Soms betreft het ook leerlingen die nog maar kort in Nederland zijn en die eerst een jaar in de nieuwkomersopvang hebben gezeten. Dat jaar blijkt te kort te zijn om een goede aansluiting bij groep 8 te kunnen vinden. Hun advies valt dan veel lager uit dan nodig is. De huidige groep expat-leerlingen kan soms direct in de kopklas instromen, omdat zij vaak de mondelinge taal al redelijk beheersen en dus sneller sprongen kunnen maken.

Huidige situatie

Dit schooljaar hebben we drie kopklassen. In de klassen zitten tweede- en derdejaars nieuwkomers, maar ook een paar eerstejaars nieuwkomers die enorme vooruitgang boekten in de eerste helft van het jaar.

Uitdagingen:

We hebben de kopklas nu een paar jaar binnen onze school. Het is ons in deze en voorgaande jaren gelukt om grote sprongen door de leerstof heen met leerlingen te maken. Op twee leerlingen na, is iedere leerling uitgestroomd naar de brugklas. Toch zijn sommige leerlingen eigenlijk te oud voor een brugklas. Voortgezet onderwijs scholen hebben liever geen 14 jarige leerlingen in de brugklas. Inmiddels hebben we een goede band opgebouwd met de diverse VO scholen en vinden er goede warme overdrachten en MDO's plaats. We hebben een doorstroombegeleider en een adviescentrum die de VO scholen zo goed mogelijk ondersteunen. De grote uitdaging blijft om samen met de scholen te zoeken naar een mogelijkheid om leerlingen op zo'n manier te ondersteunen dat ze sprongen kunnen blijven maken of in ieder geval zich kunnen handhaven. Onze grootste wens is dat we leerlingen die al wat ouder zijn in een tweede klas kunnen plaatsen.

Doelgroep 4 en 5 jarigen

Al een aantal jaren worden we als ITK benaderd met vragen over jonge leerlingen. Vragen of de 4 en 5 jarigen ook eerst naar de ITK mogen. Op die vraag moesten we altijd met nee antwoorden, omdat die doelgroep niet financieel ondersteund wordt. Vragen over leerlingen die al jaren in Nederland wonen, soms hier geboren zijn, maar die de taal nog niet of nauwelijks spreken. Ook vragen over leerlingen die al 5 jaar zijn en bijna naar groep 3 moeten, maar die een zeer beperkte woordenschat hebben, auditief onvoldoende scores en bijna niet durven te praten. In schooljaar 2014-2015 heeft het Samenwerkingsverband samen met een aantal ervaren IB-ers van basisscholen en de ITK een boekje uitgegeven 'Anderstalige jonge kinderen bij jou op school'. Hierin staan tips en adviezen over de opvang van deze doelgroep in een reguliere kleutergroep. Scholen gaven aan veel aan het boekje te hebben, maar toch bleven er vragen komen of bepaalde leerlingen voor een periode in de ITK geplaatst konden worden. Sinds de wet op Passend onderwijs is het in Haarlem e.o. mogelijk om arrangementen in te kopen. Een aantal scholen maakt hiervan gebruik en zo hebben wij sinds een paar jaar ook twee groepen met jonge leerlingen van 4 en 5 jaar. Deze groepen hebben jonge leerlingen, maar soms ook wat oudere leerlingen die al bezig zijn met een lees- en rekenprogramma. Voor de 4 en 5 jarigen zijn ontwikkelingsperspectieven ontwikkeld met doelen afgestemd op deze leeftijd. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de leerlijnen van het SLO. Deze OPP's bevatten net als die voor de oudere leerlingen, doelen voor 13, 26 en 39 weken. Al snel bleek dat er bij de leerkracht behoefte was aan een observatielijst waarin nog specifiek bijgehouden kon worden waar een leerling goed in is, maar ook waar de leerling nog moeite mee heeft. Deze lijst wordt tussendoor ingevuld, maar in ieder geval ook bij de 13, 26 en 39 weken. Zowel de OPP's als de observatielijst en het gebruik hiervan, wordt geëvalueerd aan het eind van ieder schooljaar.

Uitdagingen:

De meest ideale situatie is twee groepen met alleen kleuters die werken aan uitstroom naar een groep 1, 2 of 3. Soms echter doet de situatie zich voor dat er kinderen met een lees- en rekenprogramma moeten starten. Soms starten ze in een kleuterklas vanwege sociaal emotionele en groeien dan zo goed, dat ze over kunnen stappen naar een groep met een groep 3 programma. Dat is echter niet altijd wenselijk omdat we kinderen niet te veel willen verplaatsen. Ook kan de situatie zich voordoen dat er in het begin van het jaar of tegen de kerst (te) weinig kleuters zijn en niet voldoende om twee hele klassen mee te vullen. Dan kan er besloten worden om een deel kinderen ook aan lezen en rekenen te laten werken. Een mix dus van kleuters en 6-7 jarigen.

Vakgebieden

Onze vakgebieden zijn woordenschat, technisch, spelling en begrijpend lezen, motorisch schrijven, rekenen, sociaal emotionele vorming, creatieve vorming, muziek en gymnastiek. Wereldoriëntatie is geen apart vakgebied maar komt wel met name tijdens woordenschatlessen aan bod. Ook noemen we mediawijsheid & ICT niet apart, maar dit betekent niet dat we hier geen les in geven. Hieronder staan per vakgebied de huidige situatie en onze uitdagingen voor de komende periode.

Van de vakgebieden die hieronder genoemd worden zijn handleidingen geschreven voor nieuwe leerkrachten, maar die ook gebruikt worden als reminders voor de meer ervaren leerkrachten. Deze handleidingen zijn terug te vinden op de server en in de klassenmap.

Doel: Iedereen werkt in grote lijnen op deze manier. Dit is de basis waar onze werkwijze op gebaseerd is. Bij ieder vakgebied is kort de visie van het waarom weergegeven. Die visie is hieronder ook genoteerd bij de verschillende vakgebieden.

Woordenschat

Visie: Woordenschat is net als lezen en spellen, een belangrijk handvat om de taal goed te kunnen leren begrijpen. We proberen daarom de leerlingen, als basis, vooral eigenaarschap aan te leren. 'Hoe kom ik erachter wat een woord betekent als ik daardoor iets niet begrijp?' 'Hoe haal ik dat uit de context?' 'Wat voor materiaal kan ik gebruiken om achter de betekenis van een woord te komen?' 'Aan wie kan ik om de betekenis vragen en hoe doe ik dat?'

In alle klassen is het vergroten van de woordenschat van leerlingen heel belangrijk, zowel passief als actief. In alle klassen werken we met woordenlijsten. Deze woordenlijsten zijn gebaseerd op woordenlijsten die ontwikkeld zijn door ITTA (kennisinstituut voor Nederlands als eerste en tweede taal). In de nieuwkomersklassen gebruiken we de BAK (basiswoordenlijst Amsterdamse kleuters) met als uitbreiding de WAK (Woordenlijst Alle Kinderen) en in de kopklas de WAK en als uitbreiding de basislijst schooltaalwoorden VMBO.

Deze manier van werken wijkt af van vele andere nieuwkomersklassen/kopklassen. Hieronder zetten we uiteen hoe we er op gekomen zijn, om op bovenstaande manier te werken in het nieuwkomers arrangement:

Wij hebben de methode Mondeling Nederlands Nieuw, die gebruikelijk is in nieuwkomersklassen, al jaren geleden losgelaten wat betreft de opzet en gebruiken nu de woordenlijsten gecombineerd met de basiswoordenlijst Amsterdamse kleuters (BAK). Dat betekent dat wij in thema's werken van 3,4 of 5 weken en na ieder thema een toets afnemen. Ieder thema bevat een woordenlijst. Woorden op de woordenlijst staan geclusterd naar voorbeeld van LOGO3000. Doordat we deze clustering aanhouden is er voor leerlingen een logische samenhang in de woorden. Het grote voordeel is tevens dat we op deze manier ook de materialen van LOGO3000 kunnen gebruiken.

Wij werken met deze woordenlijsten binnen de groep. Doordat we niet groepsdoorbrekend werken moet een leerkracht veel differentiëren. Er zitten beginners en gevorderden in één groep. Leerlingen bevinden zich in diverse taalstadia. Wij zien dat het werken binnen de groepen veel rust brengt voor de kinderen. Deze opzet vereist wel leerkrachten die goed met verschillende niveaus om kunnen gaan.

Dit schooljaar is de nieuwe methode Wereld vol Woorden uitgeprobeerd. Een nieuwe methode om woordenschat aan te bieden aan nieuwkomers. Het gebruiken van deze

methode biedt voordelen, er staan vele goede werkvormen en ideeën in. De lesopbouw is goed en zorgt ervoor dat lessen op de juiste manier worden uitgevoerd. Vanuit het team is de wens gekomen om deze methode als leidraad te gaan gebruiken. Dat wil zeggen dat de eigen creativiteit en eigen input meegenomen blijft worden, maar dat de grote lijn gevolgd kan worden. Een mix dus.

Er blijft een opening en een sluiting en ook blijven we uitjes koppelen aan een thema. Door de corona-crisis hebben we niet goed kunnen constateren of de toetsresultaten zich verbeterd hebben. Het algemene beeld blijft tot nu toe hetzelfde.

Uitdagingen

Het verder implementeren van deze nieuwe methode Wereld vol Woorden en een goede weg zien te vinden met een leidraad aan de ene kant en de eigen input aan de andere kant. Ook hopen we met deze nog meer gestructureerde en onderbouwde aanpak, de actieve resultaten op de toetsen bij alle kinderen te kunnen verhogen.

Technisch lezen

Visie: Om alle vakken, ook rekenen, goed te kunnen volgen, moet je in staat zijn om te lezen. Nieuwkomers verwerven een veel grotere woordenschat als ze het technisch lezen eenmaal goed onder de knie hebben. Ook voor Nederlandse kinderen geldt, als je eenmaal kunt lezen, dan vergroot je woordenschat zich dagelijks. Nieuwe woorden bekijken veel beter als je ze ook kunt lezen en schrijven. Je hebt dan een handvat méér om de taal goed te leren en daar gaat het om in de ITK. We sturen kinderen pas naar een basisschool als ze voldoende handvatten hebben om het onderwijs daar te kunnen volgen. Technisch lezen is daarom de basis van alles, uiteraard naast het begrip van de taal en je kunnen uitdrukken daarin.

Van iedere leerling wordt de beginsituatie vastgesteld, ook op het gebied van technisch lezen. Leest een kind bij binnenkomst bijvoorbeeld E4 dan gaan we een programma opstellen hoe we de leerling zo snel en goed mogelijk voortgang kunnen laten maken (bijv. uitspreken van leenwoorden, lezen op tempo). De correcte uitspraak van klanken is cruciaal bij alle leerlingen. Wij besteden hier veel aandacht aan. Een nieuwkomer, die de Nederlandse klanken nog niet kent krijgt elke dag klanken onderwijs. Zo ook de leerling die al wel de klanken beheerst, maar ze soms vergeet of verwisselt. Deze leerling herhaalt de klanken waar hij of zij moeite mee heeft, iedere dag.

Bij technisch lezen ligt dan ook de nadruk op het correct uitspreken van de letters en klanken. Voor kinderen die nog nooit naar school zijn geweest komt daarna het synthetiseren, analyseren en vlot leren lezen. Bij kinderen die al kunnen lezen in hun eigen taal (en het leesproces dus al hebben doorgemaakt) kost dit meestal minder tijd. We bieden veel begeleide en zelfstandige leesmomenten aan zodat kinderen genoeg tijd hebben om zich de klanken eigen te maken.

Ter ondersteuning voor de nieuwkomers gebruiken we de methode 'Veilig Leren Lezen' en 'Stap voor Stap'. Het voordeel van het gebruiken van deze methoden is dat de kinderen hierdoor nog meer woordenschat aanleren (de plaatjes). We gebruiken de methode gebonden toetsen van Veilig leren lezen en als de kinderen kern 6 hebben afgerond en alle klanken kennen en beheersen, dan wordt gestart met het afnemen van een AVI- en DMT toets. Na kern 6 stappen we over op de DMT oefenmap van PRAVOO.

De leerlingen werken individueel (onder begeleiding van de leerkracht) de boekjes van Veilig Leren Lezen en/of Stap voor Stap door. In het weekschema van ieder kind staat geschreven welke pagina's de leerling moet maken. Iedere leerling weet dat deze bladzijden bij de

leerkracht aan de instructietafel gemaakt moeten worden. Immers de auditieve oefeningen zijn cruciaal voor het goed aanleren en herkennen van de klanken. De leerkracht bepaalt het tempo van het doorwerken van de boekjes door observaties. Deze observaties worden gedaan ten aanzien van het beheersen van de klanken, de werkhouding van de leerling, het begrip van de oefeningen en het kunnen synthetiseren en analyseren. De leerkracht voert deze observaties uit tijdens het werken aan de instructietafel, het aanbieden van de klanken en het nakijken.

Uitdagingen

De versie Maan van VLL is verouderd maar nog zeer goed bruikbaar. Er komt een moment dat ook deze methode eruit gaat. De KIM-versie is heel mooi, maar te moeilijk qua begrip voor nieuwkomers. Hoe kunnen we deze methode toch gaan gebruiken of moeten we kijken naar een heel andere methode?

Spelling

Visie:

Bij nieuwkomers gaan we niet uit van het (visuele) woordbeeld. We bieden dus géén woordpakketten aan waarbij kinderen de woorden als het ware uit het hoofd leren. Nieuwkomers moeten leren om de klanken te benoemen en bij spelling vooral ook kunnen onderscheiden. Wij gaan dus altijd uit van het auditieve, dat wil zeggen op het gehoor. Als dat goed gaat, dan pas gaan we over naar de spellingregels.

Net als bij de bovenstaande vakken wordt ook spelling individueel aangeboden. We bepalen een beginsituatie, zetten een lijn uit en stellen een programma samen. We gebruiken het PI dictee om het beginniveau vast te stellen.

Voor spelling maken we gebruik van met name één methode; Spelling in de Lift Plus. Zowel de methode onafhankelijke toetsen als de methode gebonden toetsen, gebruiken we om een programma samen te stellen en te analyseren welke regels de leerlingen wel of niet beheersen.

Veel van de leerlingen hebben moeite met het correct spellen van de woorden. Dit kan soms komen doordat de klanken nog niet zijn geautomatiseerd. Om deze reden nemen we veel auditieve dictees af. Het is belangrijk dat leerlingen constant de kans krijgen om de klanktekenkoppeling te vertalen op schrift. We besteden ook veel aandacht aan de korte en lange klanken en de tweetekensklanken. Een hulpmiddel hierbij is het gebruik maken van een zelfde kleur blokjes om de volgorde van de klanken aan te geven. Eén blokje staat voor een medeklinker, twee blokjes tegen elkaar aan, staan voor tweetekensklanken en lange klanken. Als leerlingen de klanken niet goed kunnen onderscheiden, dan wordt er tevens gebruik gemaakt van kaartjes met daarop de betreffende letters. We gebruiken voor het aanbieden van de woorden de methode Voorspel en de woordenlijsten van de spellingmethode van STAAL.

Uitdagingen

Het dagelijks oefenen van de klanken en het maken van spellingsdictees heeft een positief effect op het aanleren van de juiste klanktekenkoppeling op schrift. Het is soms lastig voor degenen die de auditieve dictees afnemen om de juiste categorieën te vinden om mee te oefenen. Zo ook wat werkt het beste? De nieuwe woordlijsten uit STAAL of de oude methode Voorspel. Hier moet een meer duidelijke lijn in komen en ook begeleiding hoe dit aangepakt moet worden.

Begrijpend lezen

Visie:

Begrijpend lezen kan een kind pas gaan leren als het goed kan technisch lezen in het Nederlands. We leggen dus eerst de nadruk op de techniek en dan pas op het begrip. Sommige leerlingen zijn daar veel sneller in dan andere. We kijken dus goed wat het ene kind wel aan kan en het andere niet. We kijken goed naar welke groep een bepaalde leerling uitstroomt. Wat wordt er verwacht in die bepaalde groep? Bieden we daar de juiste stof voor aan?

Dit jaar is de methode CITO 3.0 voor de hele school ingevoerd. De vorige toets 345678 was te sterk verouderd en de 3.0 is iets gebruiksvriendelijker dan de vroegere CITO toetsen. De toets kan afgenomen worden bij een AVI E3 niveau, maar in de praktijk zien we dat kinderen dan vaak nog geen goed begripsniveau van het Nederlands hebben en ook nog te veel met verklanken bezig zijn. We hebben daarom besloten om vanaf beheersing AVI M4 te gaan toetsen, dan zit de basis er steviger in.

Zoals hierboven al genoemd wordt er een beginniveau vastgesteld, ook voor begrijpend lezen. Leerlingen die minimaal AVI M4 beheersen, maken een begrijpend lezen toets van CITO 3.0. Deze toets analyseren we en dan stellen we een beginniveau vast (strategieën die de leerling wel/niet beheerst + I t/m V score). Op basis van dit beginniveau + observaties m.b.t. de werkhouding, stellen we een minimumdoel en tussendoelen vast.

Indien een leerling nog geen AVI M4 kan lezen, in verreweg de meeste gevallen, maakt de leerling nog geen begrijpend lezen toets maar gaat het eerst in de klas werken aan technisch lezen. Bij voldoende leesniveau en begrip van de taal, begint de leerling met begrijpend lezen volgens de onderstaande leerstoflijn. Het komt voor dat leerlingen stappen overslaan of ze in een andere volgorde afleggen. We schrijven deze leerstoflijn uit omdat we diverse methoden gebruiken:

Dit wordt geoefend in VLL 1-6:

- Activeren van voorkennis
- Leggen van betekenisrelaties (bijv. gebruik maken van illustraties, woordweb)
- Leggen van verwijsrelaties

Dit wordt geoefend in VLL 6-12 en in Humpie Dumpie:

- Conclusies trekken vanuit een context en voorspellingen doen over verder verhaalverloop
- Denkvragen over de tekst kunnen beantwoorden
- Begrijpen en toepassen van verwijswaarden
- Kunnen beantwoorden van vragen waarvan het antwoord letterlijk in de tekst staat.

Onderstaande wordt geoefend in Speurneus:

- Lezen van een instructieve tekst om er iets mee te doen
- Relevante informatie uit een informatieve tekst halen
- Kunnen reflecteren op en waarderen van een gelezen verhaal
- De hoofdgedachte van een eenvoudig verhaal kunnen navertellen
- De chronologische volgorde in een tekst kunnen weergeven
- De belangrijkste informatie uit een informatieve passage kunnen samenvatten
- Verbanden leggen tussen gebeurtenissen, personen
- Achterhalen van woordbetekenissen vanuit de context
- Lezen met begrip (verhaal lezen + vragen er over beantwoorden)

Onderstaande wordt geoefend in Nieuwsbegrip:

- voorspellen
- ophelderen van onduidelijkheden
- samenvatten
- vragen stellen
- relaties/verwijswoorden

Nieuwsbegrip kan geoefend worden op de volgende niveaus.

-Niveau AA Alpha voor nieuwkomers

-Niveau AA voor groep 4

-Niveau A voor groep 5/6, ISK en praktijkonderwijs en pas gealfabetiseerde cursisten

-Niveau B voor groep 7/8, vmbo bbl/kbl leerjaar 1-2 en mbo niveau 1

-Niveau C voor de betere lezers van groep 8, vmbo bbl/kbl leerjaar 3-4, vmbo g/t leerjaar 1-3, havo/vwo leerjaar 1-2 en mbo niveau 2

-Niveau D voor vmbo t leerjaar 4, havo/vwo leerjaar 3-4 en mbo niveau 3

In de praktijk zien we bij de nieuwkomers dat er geoefend wordt vanaf AA Alpha t/m A of soms B. In de kopklassen komen sommige leerlingen tot en met niveau C.

Onze ervaring is dat leerlingen, die geletterd zijn in hun eigen taal en 9 jaar of ouder zijn, een begrijpend leesoefening op het niveau van E3 na 25 weken veelal goed kunnen afronden.

Net als bij technisch lezen werken de leerlingen hier ook individueel en bepaalt de leerkracht het tempo door diverse observaties. Zo hoeft de ene leerling niet alle boekjes van Humpie Dumpie door te werken en een ander wel.

In het nieuwkomers arrangement gebruiken we zoals genoemd nu de CITO 3.0 toets. In het kopklas arrangement doen we dat eveneens.

Uitdagingen

Het is belangrijk dat de leerkracht veel van de leerling verwacht en dat de leerling niet onder of juist ver boven zijn kunnen werkt. De intern begeleider helpt de leerkracht om dit op de juiste wijze te leren inschatten. Humpie Dumpie en Speurheus zijn verouderde methoden. De nieuwe Humpie Dumpie blijkt voor veel kinderen te moeilijk. Op dit moment wordt voor onze 'nieuwe' doelgroep; de leerlingen van expatfamilies, de vernieuwde vorm opnieuw uitgetoetst. Nieuwsbegrip is ook veranderd qua inhoud van aanbieden, dat vereist een andere aanpak.

Motorisch schrijven

Visie: We leven in een steeds meer gedigitaliseerde wereld, maar dat wil niet zeggen dat kinderen niet hoeven te leren schrijven. Uit onderzoek is gebleken dat de oog-hand coördinatie sterk bijdraagt aan het bekijken van leerstof. Steeds meer scholen stappen over op blokschrift, maar ook blokschrift moet aangeleerd worden. We maken dus tijd voor 'schrijflesjes'.

Ook voor schrijven wordt een beginniveau bepaald. Leerlingen die nog niet hebben leren schrijven en uitstromen naar groep 3 of 4, leren blokletters schrijven omdat die lijken op de letters in de boekjes. Als een kind in land van herkomst al is gestart met het verbonden schrift en zij/hij doet dat netjes, dan laten we dat zo. Dit kind heeft dan ook geen

schrijfonderwijs meer nodig. Indien een leerling nog niet heeft leren schrijven dan leren we **het blokschrift** aan. We gebruiken hier de volgende methodes voor:

- Schrijven **oefenboekjes** van Pennenstreken (blokschrift)
- Uitlegkaarten Pennenstreken
- Leerkracht assistent Pennenstreken op digibord (letterfilmpjes met praktische aanwijzingen voor het aanleren van letters, letter animaties, schrijfletter spellen, motoriek oefeningen met filmpjes, uitlegbord, spiekbord en voorgescreven antwoordbladen)
- Pro Wise op bord
- Dienblad met zand
- Schrijf 1,2,3 voor het onderhouden van het blokschrift of het extra oefenen

Uitdagingen

Schrijven moet echt aangeleerd worden. Op dit moment wordt er druk ingezet op het gedifferentieerd aanbieden van schrijven. In kleine groepjes of individueel. Dit wordt ingeroosterd tijdens 'laatjestijd'. Ook wordt er gekeken of we een app in kunnen voeren die het schrijven van de letters op een aantrekkelijke manier oefent.

Rekenen

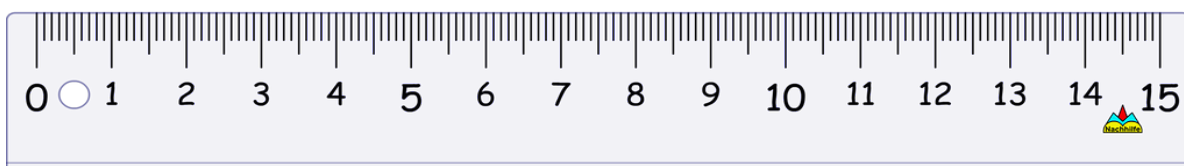
Visie: Veel kinderen hebben al leren rekenen voordat ze naar Nederland komen. We tonen respect voor de manier waarop het kind rekent, ook al is dat compleet anders dan de manier waarop het Nederlandse onderwijssysteem werkt. We kijken dus goed naar wat er echt veranderd moet worden en dat is alleen als blijkt dat het kind anders niet verder komt. We nemen dus de tijd voor een goede intake.

Op basis van het beginniveau stellen we een minimumdoel vast. Leerlingen werken met behulp van de methode Reken Zeker naar hun doel toe. Aan het begin van schooljaar 2012-13 zijn we overgestapt op deze methode.

Met name in het nieuwkomers arrangement ervaren we dat deze methode een andere manier van rekenen aanleert dan de meeste kinderen gewend zijn in hun eigen land. We zien dat de kinderen van 10 jaar en ouder die al naar school zijn geweest, heel goed +/- sommen kunnen maken met grote getallen maar dat ze veel moeite hebben met automatiseren, tafels, realistisch rekenen en splitsen. Voor de leerkracht ligt hier een grote taak, constant moet zij een afweging maken tussen welke oefeningen in het rekenboek wel of niet relevant zijn. Ons doel is, behalve het behalen van het dle beschreven in het ontwikkelingsperspectief, dat het kind kan rekenen in een methode op zijn vervolgschool.

Uitdagingen

Er zijn nieuwe toetsen bekeken van SVT omdat deze toetsen verouderd zijn. Deze zullen moeten worden aangeschaft en zorgvuldig moeten worden geïmplementeerd. Daarnaast blijft de talige kant van het rekenen moeilijk. Belangrijk is dat iedereen zich aan de afspraken houdt en dat alleen klokkijken, geld en metriek stelsel worden behandeld.

Sociaal emotioneel

In het stukje onder het kopje 'doelgroep' hebben we al genoemd dat een veilige situatie creëren uiterst belangrijk is. We weten door een gesprek met de ouders tijdens de intake dat de leerlingen veel hebben meegemaakt, we zien dit ook in hun gedrag. Leerlingen kunnen erg terughoudend zijn, angstig, vijandig, defensief etc. In de klas moeten de leerkrachten en onderwijsassistenten zich constant inspannen om kinderen zich veilig te laten voelen in de groep – we zien dat leerlingen veel steun aan elkaar hebben omdat ze in dezelfde situatie zitten.

De meeste kinderen zitten 40 weken in een klas voordat ze naar een vervolgschool gaan. Voor alle leerlingen houdt de leerkracht de sociaal emotionele ontwikkeling bij. Ook deze ontwikkeling wordt elke 13 weken besproken. Als een kind langdurig opvallend gedrag blijft vertonen bespreken we dit in het team en met de ouders. Indien nodig wordt er een plan van aanpak voor het kind gemaakt of een specialist ingeschakeld.

Het team dat in 2012-13 in de ITK werkte heeft scholing gevolgd m.b.t. PBS (Positive Behaviour Support). We hebben toen afgesproken dat we leerlingen op een eenduidige manier aanspreken. Deze eenduidige manier is dat we uitspreken wat we verwachten van het kind. Dit houden we nog steeds aan en meerdere malen per jaar stellen we één regel per week centraal en helpen kinderen zich daaraan te houden. Bijvoorbeeld: 'we lopen rustig door de gang'.

Groepsgevoel verdient veel aandacht. In alle groepen, behalve de kopklassen, verandert de samenstelling van de groep constant. Er worden o.a. energizers gedaan om het groepsgevoel te versterken. Dit schooljaar heeft een deel van het team de training van Team up gevolgd. Regelmatig vertellen zij hierover en geven voorbeelden van wat je met deze oefeningen in de klas kunt doen.

Er komen leerlingen bij maar er vertrekken ook leerlingen. Ook dit heeft aandacht nodig, zowel voor de vertrekkende leerling als voor de 'achterblijvers'. De vertrekkende leerling krijgt een fotocollage. In iedere klas is er een vast afscheidsritueel.

Naast dat leerlingen zich thuis voelen vinden we het ook belangrijk dat ouders zich thuis voelen in de school. Ouders mogen altijd zonder afspraak binnen komen. Ze zijn altijd welkom en krijgen koffie/thee/water. We proberen met alle ouders te communiceren via verbale taal, non-verbale, google translate, skype en indien nodig een telefonische tolk.

Uitdagingen

Team-up blijkt een goede aanvullende methode te zijn om kinderen een goed groepsgevoel te geven. Hoe gaan we dit het komende jaar op een goede manier implementeren en ook vasthouden?

Creatieve vorming & muziek

Deze vakken zijn geïntegreerd in het woordenschat onderwijs. Een aandachtspunt is wel dat er genoeg variatie moet zijn. Omdat we geen leerstoflijn voor creatieve vorming en muziek hebben, moeten we alert zijn dat we wel diverse vaardigheden aanbieden. Sinds twee jaar hebben we een muziekcommissie die zich hier speciaal voor inzet. Samen met Hart organiseren zij ook diverse activiteiten voor zowel leerkrachten als leerlingen.

Gymnastiek

Gymnastiek wordt gegeven door een vakleerkracht. We hebben dit jaar een nieuwe leerkracht aangesteld. Zij creëert voor onze leerlingen een veilige omgeving in de gymzaal. Met de vorige leerkracht hadden we onderstaande afgesproken. Ook met deze nieuwe leerkracht gaan we dit weer zo opzetten.

De gymleerkracht observeert in de gymzaal. Zij geeft haar observaties door aan de leerkrachten. Daarnaast observeert zij de motoriek van de leerlingen en bij bijzonderheden bespreekt zij dit met de intern begeleider. Zo nodig regelt de ib-er dat een kind doorverwezen wordt naar een fysiotherapeut. We hebben goede contacten met een fysiopraktijk in Zwanenburg. Bij oproep komen zij langs voor een screening en zij kunnen ook onder schooltijd behandelen.

Intake

De intake procedure is een belangrijke eerste fase. Tijdens deze procedure bepalen we wat de leerling nodig heeft, wat voor programma daarbij aansluit en of dit het beste aansluit bij het aanbod in de nieuwkomersklas/ kopklas of op een school bij het kind in de buurt.

In de intake procedure zitten diverse stappen:

- ♦ Eerste contact
- ♦ Intake gesprek op de ITK
- ♦ Observatie periode van 3 weken
- ♦ Vaststellen ontwikkelingsperspectief met een perspectief voor de komende periode

Eerste contact

Een ouder/buurtschool/contactpersoon belt/komt naar de Internationale Taalklas. Tijdens dit gesprek vraagt de directeur, intern begeleider of een andere collega van de Internationale Taalklas (ITK) de volgende gegevens:

Nieuwkomers arrangement:

*Naam van het kind * Geboorte datum van het kind * Nationaliteit van het kind * Datum dat het kind in Nederland is gekomen * Nederlandse taalvaardigheid van het kind * Telefoon nummer van de ouders en/of bemiddelaar * en de buurtschool, als die er is. Tevens wordt uitgelegd wat de ITK is en dat dit een eventuele tijdelijke plaatsing is.

kopklas arrangement:

*Naam van het kind * Geboorte datum van het kind * Nationaliteit van het kind *Motivatatie voor aanmelding * Huidige basisschool * Scores technisch lezen, begrijpend lezen, spelling, rekenen *Contactgegevens

Tijdens dit telefoongesprek wordt het duidelijk of het kind binnen de doelgroep van de nieuwkomersklas/ kopklas past. Indien dit het geval is, wordt er een afspraak voor een intake gesprek gemaakt en besloten of er een tolk aanwezig moet zijn. Er wordt een afspraak gemaakt met de ouders en het kind, de ouders worden gevraagd om identiteitspapieren en evt. schoolrapporten mee te nemen. De ITK collega legt tenslotte uit hoe de ouders naar de Internationale Taalklas kunnen komen.

Intake gesprek

Het werkelijke intake gesprek vindt plaats, aanwezig zijn de ouders, het kind, de ITK collega en een eventuele tolk. Dit gesprek duurt ongeveer een uur. De eerste 10 minuten wordt er gepraat over: sinds wanneer het gezin in Nederland is (indien van toepassing), waar het gezin vandaan komt en of alle familieleden hier zijn. Vervolgens worden alle persoonlijke gegevens genoteerd van zowel het kind als de ouders en ook wordt gevraagd naar de ontwikkeling van het kind. Dit formulier wordt op de computer ingevuld, terwijl de ouders meekijken, zodat mogelijke spelfouten worden voorkomen. Daarnaast wordt er een kopie van de legitimatie van het kind gemaakt.

Indien de leerling al op een buurtschool heeft gezeten worden gegevens uitgewisseld m.b.t. vorderingen en werkhouding.

Indien de leerling naar de nieuwkomersklas gaat worden de opties besproken hoe de leerling naar school gaat komen, vervoer nodig, met ouders, alleen op de fiets etc.

Observatie periode 3 weken

Tijdens deze 3 weken zit het kind de gehele dag in de klas en doet mee met de activiteiten in de klas. De leerkracht bepaalt zelf hoe hij/zij de observatie aanpakt, maar na 3 weken kan (tijdens het spreekuur of groepsbespreking) de leerkracht in het gesprek met de intern begeleider het volgende aangeven m.b.t. de leerling:

- houding in de groep (denk aan: lln. zoekt contact met andere lln en/of vice versa, kan samenspelen, conflicten)
- contact maken met de leerkracht (denk aan: zoekt toenadering, accepteert hulp, accepteert gezag, afspraken)
- werkhouding van de leerling (denk aan: concentratie, nauwkeurigheid, zelfvertrouwen, plezier, manier van leren)
- beginniveau m.b.t. technisch lezen, schrijven, spelling, begrijpend lezen en rekenen
- persoonlijkheid van de leerling zoals die er op dat moment uit ziet

Vaststellen ontwikkelingsperspectief met een uitstroomperspectief

Deze gegevens worden genoteerd door de leerkracht in het ontwikkelingsperspectief bij beginsituatie + observaties. Na de eerste weken worden daarnaast de verwachte doelen genoteerd en een verwacht uitstroom tijdstip en groep/niveau voortgezet onderwijs aangegeven. Tijdens deze drie weken maakt de leerkracht een handelingsplan voor het eerste 10/13 weken blok. Dit handelingsplan wordt genoteerd in het OPP. Tevens wordt het gedrag beschreven in het speciale SEO formulier, eveneens in het OPP.

Minimumdoelen

Streefdoelen worden minimumdoelen bij de nieuwkomers

Sinds oktober 2010 werken we met streefdoelen, doelen uitgedrukt in dle/avi m.b.t. de vakgebieden technisch lezen, begrijpend lezen, rekenen, spelling en woordenschat. In oktober 2010 baseerden we deze doelen op een tabel van René de Vos. René de Vos was werkzaam op de Kernschool in Zaandam en baseerde deze doelen op resultaten van leerlingen op zijn school van de afgelopen jaren. Aangezien wij geen eigen gegevens van de opbrengsten hadden, namen wij zijn streefdoelen over.

Na elke toetsperiode analyseren we de behaalde scores op leerlingniveau en groepsniveau. In juni/juli evalueren we de behaalde toetsscores van de leerlingen en analyseren we op schoolniveau. We bekijken per leerlijn en vakgebied de behaalde doelen. Gezamenlijk bepalen we dan of de doelen per leerlijn omhoog bijgesteld kunnen worden of dat ze niet realistisch zijn en het vorige jaar te hoog ingezet waren. In principe worden doelen niet omlaag bij gesteld, we kijken altijd eerst wat de oorzaak zou kunnen zijn van het niet behalen van bepaalde doelen. Gelukkig hebben we tot nu toe alleen maar doelen omhoog bij hoeven stellen.

In juni 2015 constateerden we dat leerlingen wel hun streefdoelen gehaald hadden, maar dat dit niet genoeg was voor uitstroom naar de vervolgschool. De vraag werd gesteld waarom we dan streefdoelen hadden, als we toch voornamelijk keken naar de doelen van de leerstofjaargroep waar kinderen naar toe moeten uit stromen. We besloten voor een verandering naar '**minimumdoelen**'. De doelen bleven hetzelfde maar de naam veranderde. Zo is duidelijker geworden dat een kind minimaal dit doel moet halen. Scoort het er precies op of er net of ruim onder, dan is het de hoogste tijd voor actie. We streven naar hoge doelen per leerling en kijken nog steeds naar welk leerstofjaar het kind moet uitstromen. In de

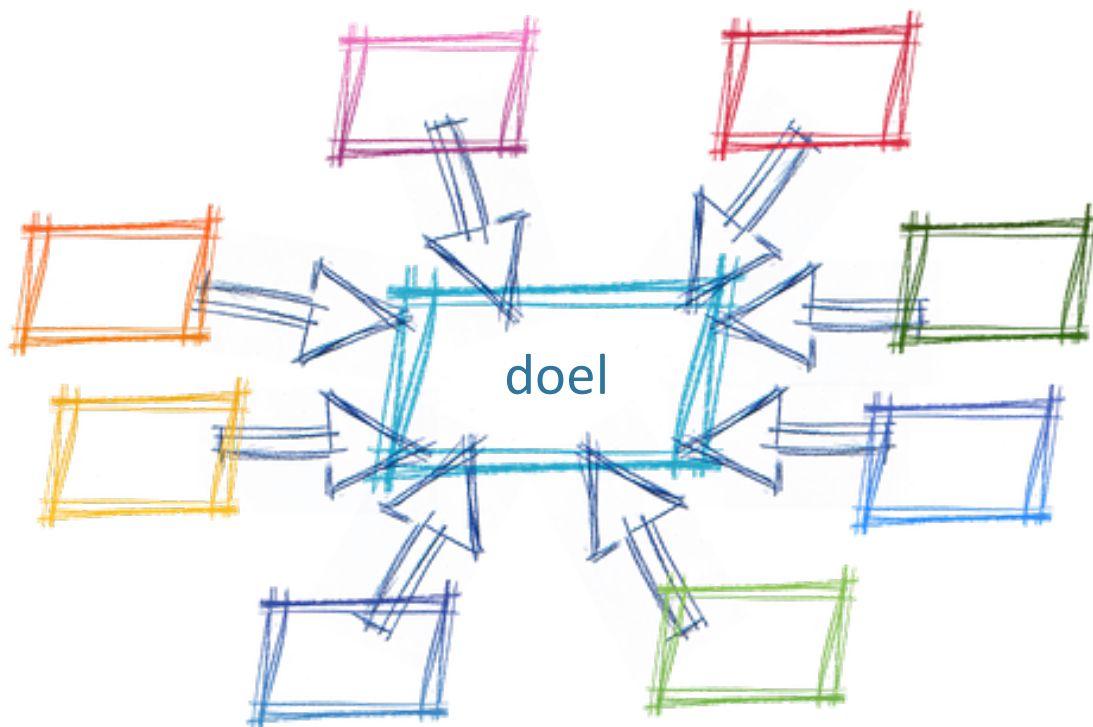
kopklassen wordt er gewerkt met een 10 weken toetsprogramma, om zo een beter advies voor het VO te kunnen formuleren. Hier wordt nog wel gewerkt met streefdoelen, omdat er een uitstroomprofiel nodig is. Voor het kind en de ouders is dit ook wel zo duidelijk; hier werken we naar toe.

Doelen per periode en per leerling

Na de observatieperiode van 3 weken wordt het ontwikkelingsperspectief van een leerling ingevuld met doelen. Deze doelen zijn gebaseerd op het 'minimumdoelen schema'. Iedere leerling heeft doelen voor de vakgebieden technisch lezen, spelling, begrijpend lezen, rekenen en woordenschat. Tevens hebben we een signaleringslijst voor sociaal emotionele ontwikkeling, die ook elke periode wordt ingevuld.

Iedere leerling heeft dus eigen minimumdoelen. Deze doelen gebruiken we om het leerprogramma op te stellen en deze doelen zijn onze maatstaf bij de testen.

Het niet behalen van een minimumdoel betekent dat er gezocht moet worden naar een oorzaak. In de praktijk zien leerkrachten al veel eerder dan op het toetsmoment zelf, dat kinderen stagneren of juist sprongen maken. Leerkrachten worden erop getraind om daar dan direct op in te spelen.

Ontwikkelingsperspectief

Binnen de ITK werken we opbrengst- en handelingsgericht, op maat en cyclisch. Het ontwikkelingsperspectief vormt de spil van ons werken. Hieronder zetten we het pagina voor pagina uiteen. De OPP's voor de kopklassen en de 4 en 5 jarigen wijken enigszins af, maar gaan uit van dezelfde grondgedachte.

Het OPP = alles in 1

Hier links de eerste pagina van het OPP. We hebben geconcludeerd dat het handig is dat het OPP gelijk is aan het uitstroombdocument. De eerste pagina is dus een voorkantje waarop de foto van de leerling staat en de naam en de geboortedatum. Daarnaast staan onze contactgegevens erop en de datum van de dag dat dit document wordt verstuurd. De tweede pagina is een voorwoord waarin we beschrijven wat voor soort school wij zijn. We versturen de documenten digitaal naar de vervolgschool, ouders krijgen het document geprint.

Pagina 3 is een pagina met personalia van de leerling, contact gegevens en schoolhistorie. Daarnaast beschrijven we hier ook de protectieve en belemmerende factoren m.b.t. het perspectief. Dit zijn factoren die we constateren op basis van het intakegesprek. Een belemmerende factor kan bijvoorbeeld zijn dat de leerling nachtmerries heeft of dat hij nog nooit naar school is geweest. Een protectieve factor kan zijn dat één van de ouders Nederlands spreekt en een protectieve factor kan ook zijn dat de leerling al op een sportclub zit.

Op pagina 4 wordt de beginsituatie beschreven m.b.t. motorische vaardigheden, rekenen, technisch lezen en woordenschat. Voor deze vakgebieden hebben we toetsen om een beginniveau te meten.

Indien de leerling al Nederlands kan lezen wordt er evt. een DMT/AVI toets afgenomen en evt. ook een PI dictee. Alles om een compleet beeld te krijgen.

De pagina hier links is de pagina waarop het uitstroomperspectief wordt vastgesteld. Bovenaan de pagina stellen we per vakgebied de scores die we verwachten en wanneer we verwachten dat de leerling zal uitstromen. Tevens staat hier een groep of niveau, dus bijvoorbeeld 'na de herfstvakantie 2021 - groep 5'.

Daarna beschrijven we de toetsen die we gaan gebruiken in deze periode. Daaronder beschrijven we hoe we aan deze minimumdoelen komen.

In de eerste drie weken wordt een individueel handelingsplan gemaakt naar aanleiding van de beginsituatie van de leerling en de ervaringen van de leerkracht in die eerste periode. Dat handelingsplan bevat de vakgebieden rekenen, technisch lezen en indien al aan de orde ook spelling en begrijpend lezen. Op sociaal emotioneel gebied worden de eerste ervaringen weergegeven in het SEO gedeelte en zo nodig actie op ondernomen.

Na tien/ dertien weken volgt de eerste toetsperiode. Daarna wordt bekeken of de minimumdoelen behaald zijn en of ze zo nodig naar boven toe bijgesteld moeten worden. Als dat het geval is dan worden de hogere minimumdoelen beargumenteerd in het handelingsplan en bijgesteld in het volgende blok. Als de leerling de minimumdoelen niet gehaald heeft dan wordt hij of zij besproken in de groepsbespreking en worden er plannen ter verbetering van de resultaten opgesteld. Dit alles wordt genoteerd in het handelingsplan binnen het OPP. Ook op sociaal emotioneel gebied wordt er gekeken hoe het kind functioneert en dit wordt ook weer ingevuld in het SEO gedeelte van het OPP. Als er aanleiding toe is dan wordt er beschreven wat de leerkracht gaat doen aan handelingen ten opzichte van het gedrag. Deze cyclus herhaalt zich bij 26 weken en nt het voor dat een leerling verlenging nodig heeft. Dan wordt het eens dertien weken.

We hebben regelmatig oudergesprekken, ook hier wordt een korte weerslag van beschreven in het OPP. Wel is de leerkracht zich bewust dat hier alleen dingen mogen worden geschreven die gedeeld mogen worden met de volgende school. Gespreksstof die niet gedeeld mag worden wordt opgeslagen in een apart document.

Overzicht methodes en resultaten

Woordenschat

Worreling Nederlands Nieuw
In de Internationale Taaltest is gevestigd met de methode Worreling Nederlands Nieuw. Deze methode bestaat uit en cursussen. Als een kind alle vier de cursussen heeft doorlopen, dan wordt er een eindtoets afgenomen.

Een kind heeft de cursussen voltooid doorlopen als hij of zij:

- o Bij het receptieve (passieve) onderdeel van de toets 80% van de woorden goed heeft kunnen begrijpen.
- o Bij het productieve (actieve) onderdeel van de toets 80% van de plaatsen goed heeft kunnen invullen.

Uitslag Worreling Nederlands Nieuw eindtoets Receptief Productief

Kijk hier. Kijk daar
Kijk hier. Kijk daar is software van **Quipet**, waarin kinderen veel belangrijke naamwoorden krijgen aangeboden.

Algemere woordenschat
In de toets Woordenschat staan gezamenlijke woordenschat oefeningen, waarin hoogfrequente woorden (volgens de lijst van **Rechtspraak** en **Vermen**) worden ingespeeld.

Doorgelinkt tot en met:

Horen, Zien en Schrijven
Horen, Zien en Schrijven is een interactief oefenprogramma voor leerlingen voor wie de Nederlandse taal nieuw is. Dit zijn 12 thema's. In elke thema's zijn er nieuwe woorden en is er aandacht voor grammatica. De woorden worden zowel schriftelijk als auditief aangeboden.

Doorgelinkt tot en met:

Aankankelijk lezen

Stap voor stap
Doorgelinkt tot en met:

Daarna komen een aantal pagina's met methode gebonden gegevens. Dit stuk is voor de vervolgschool, in welke methode heeft de leerling gewerkt en hoe ging dit? Hier staan resultaten van de laatste methode gebonden toetsen en een kort verslag van de doelen die het kind behaald heeft in dit vakgebied.

Het gedrag in de groep

Hieronder een tabel waarin opgezette termijns bijhouden hoe het gedrag van de leerling is ten opzichte van: **contact leerkracht-leerling**

	De leerling zoekt omarming	De leerling accepteert hulp	De leerling accepteert groep	De leerling kan omgaan met afspreken	De leerling volgt regels aanwijzingen
Eerste weken	ja	ja	ja	ja	nee
13 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
26 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
39 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
52 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
65 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
78 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.
91 weken	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.	Ik zie een item.

Opmerkingen: Elk hier als u een datum wilt invullen.

Opmerkingen: Elk hier als u een datum wilt invullen.

Opmerkingen: Elk hier als u een datum wilt invullen.

Tot slot zijn er nog een aantal pagina's m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling, zie afbeelding op de pagina hierboven. We noteren de ontwikkeling:

- contact leerkracht/leerling
- houding in de groep
- werkhouding

Tips en aandachtspunten:

- > Woordenschat en mondelinge taal
- > Taaltechnisch lezen
- > Begrijpende lezen
- > Spelling
- > Chatter
- > Rekenen
- > Sociaal emotioneel

Tot slot:

Verlaggeving door:

Elk hier als u een datum wilt invullen.

Dan hebben we nog een pagina voor de vervolgschool. Hierop staan de tips en aandachtspunten die we per vakgebied willen meegeven. Deze bespreken we ook in het overdrachtsgesprek.

Nazorg

Zoals uit bovenstaande aandachtspunten blijkt, is een kind na een jaar nieuwkomersonderwijs, nog niet op hetzelfde niveau als zijn of haar Nederlandse leeftijdgenoten. Om de basisscholen hulp te bieden bij het begeleiden van een tweedajaars nieuwkomer, is er een vorm van Nazorg opgezet. De ITK kan de school ondersteunen bij het verdere leer- en sociaal emotionele proces van deze leerling.

Hoe gaat dat in zijn werk:

Na zes weken ontvangt u een mail van onze ambulant begeleider. Zij informeert dan naar hoe het gaat met de leerling en of er behoefte is aan hulp. Als dat het geval is, dan kan de ITK gedurende maximaal drie keer (gratis) nazorg komen geven bij u op school. Dat kan bestaan uit het geven van tips, samen zoeken naar een manier om deze leerling op zijn of haar niveau verder te laten werken en/of adviseren op het gebied van de woordenschattoetsing. Ook kunnen we, indien nodig, tips en adviezen geven op het sociaal emotionele gebied.

Uiteraard kunt u ook in een eerder stadium contact met ons opnemen, mocht dat nodig zijn.

Op deze laatste pagina bespreken we de Nazorg.

Taal op maat

Uitleg van het individueel werken tijdens taal

's Morgens krijgen de kinderen instructie op het gebied van technisch lezen. Ze krijgen dan de woorden van de kernen van VLL aangeboden en er wordt actief en passief geflitst met de letters die daarbij horen.

De kinderen die alle kernen al hebben aangeboden gekregen, flitsen alleen de klanken, zowel actief als passief.

Afhankelijk van de onderwijsachtergrond, technische leesvaardigheid, motorische schrijfvaardigheid en taalbegrip wordt er bepaald of een kind verder kan met:

- spelling
- begrijpend lezen,
- het uitbreiden van de woordenschat door middel van geschreven tekst en de daarbij behorende verwerking
- Het leren van de basisstof van de taal zoals die op de basisschool wordt gegeven in een taalmethode.

Hierbij worden de minimumdoelen van het OPP in de gaten gehouden.

Ieder kind heeft een weekschema waarop per dag staat genoteerd wat er gemaakt moet worden. Dat weekschema wordt iedere week op woensdag ingevuld en bijgesteld door de leerkracht. Zij bekijkt welk kind er herhaling bij een bepaald onderdeel nodig heeft (richtlijn: > 3 fouten op een bladzijde en dat gedurende een paar keer in die week), welk kind een stap verder kan (0 fouten en alleen wat aanwijzingen van de leerkracht) en welk kind er een bepaald onderdeel over kan slaan (0 fouten en geen enkele instructiebehoefte).

Er wordt dagelijks geëvalueerd door middel van het nakijken van het werk. Er is een notatiesysteem van fouten dat door iedereen die na kijkt wordt gehanteerd. Dat betekent dat de leerkracht geen fouten verbetert, maar die verantwoordelijkheid bij het kind legt. Een rood kruisje met een paginanummer betekent dat het kind de fout moet verbeteren door middel van het goede woord op te zoeken. Een pijltje betekent dat het kind iets vergeten is en dat nu alsnog moet maken. Een kruisje of een pijltje met 'juf' erbij, betekent dat het kind naar de juf moet komen voor uitleg. We merken dat het kind op deze manier zich veel verantwoordelijker gaat voelen voor de manier waarop hij het werk uit voert. Op woensdag wordt er geëvalueerd zoals boven omschreven en het werk zo nodig bijgesteld.

Toetsen

Door de individuele aanpak zijn leerkrachten de gehele dag bezig met de vraag wat een leerling al beheerst en wat hij nog moet leren. Door middel van observaties en methode gebonden toetsen verifieert de leerkracht wat de leerling al beheerst. Deze observaties zijn echter subjectief, wat de ene leerkracht observeert ziet een ander niet. Een methode gebonden toets is ook subjectief in de zin dat er specifiek voor is geoefend. Dus willen we graag naast deze dagelijkse vormen van observatie, een systematische en methode onafhankelijke toets/ observatie middel om de vorderingen in kaart te brengen. We doen dit voor de vakgebieden: rekenen, spelling, woordenschat, begrijpend lezen, technisch lezen en sociaal emotionele ontwikkeling.

In de nieuwkomersklassen hebben we in het schooljaar 2012-13 besloten om af te stappen van het tien-wekelijks toetssysteem. Dit systeem was oorspronkelijk gekoppeld aan de vier cursussen van tien weken van de woordenschatmethode PRISMA en later de methode Mondeling Nederlands Nieuw. Wij hebben deze methode losgelaten wat betreft de opzet en gebruiken nu alleen nog de woorden van de woordenschatlijsten gecombineerd met de basiswoordenlijst Amsterdamse kleuters (BAK). Dat betekent dat wij nu in thema's werken van 3,4 of 5 weken en na ieder thema een toets afnemen (voor meer informatie zie vakgebieden - woordenschat).

Een andere reden om van dit tienwekelijks toetssysteem af te wijken was het uitvallen van lessen als er getoetst moest worden. Ook vielen de toetsperiodes vaak snel achter elkaar als er een vakantie tussen zat. Voor sommige kinderen betekende dat, dat ze al snel weer een zelfde toets moesten maken en zo trad er ook herhaling op waardoor de toets wellicht niet meer geheel objectief was.

Ook bleek voor de leerkrachten het invullen van de ontwikkelingsperspectieven, de sociaal emotionele formulieren en het maken van de handelingsplannen een flinke opgave. De voordelen bleken uiteindelijk niet meer tegen de nadelen op te wegen.

Toetscyclus

In het nieuwkomersarrangement worden nu drie keer per jaar en in het kopklas arrangement vier keer per jaar, methode-onafhankelijke toetsen afgenomen die door COTAN zijn goedgekeurd. Onze vragenlijst voor sociaal emotionele ontwikkeling is door onszelf samengesteld, omdat er tot op heden geen instrument op de markt is dat past bij nieuwkomers.

Wij zetten de toetsresultaten om in DLE's, behalve bij begrijpend lezen omdat we daar overgestapt zijn op CITO 3.0. We kunnen het niveau van het betreffende kind dan vergelijken met het niveau dat een Nederlands kind heeft na een X aantal maanden onderwijs. Door deze DLE's de gehele periode dat het kind op de ITK is te gebruiken, hebben wij een eenduidig systeem waarmee we specifiek het leerrendement kunnen meten.

De toetsresultaten noteren we in het ontwikkelingsperspectief in 13 weken blokken. Na iedere toetscyclus bespreken we de resultaten en maken we een plan voor de komende periode. Hierover meer in de komende 2 hoofdstukken 'groepsbesprekingen' en 'sprekuren'. De overige resultaten van de methode-gebonden toetsen van spelling en lezen noteren we in een overzicht in een individuele map die iedere leerling heeft. De resultaten van rekenen worden digitaal in de registratiebladen van de methode genoteerd.

Het is ook mogelijk om toetsresultaten in een digitaal leervorderingensysteem te zetten zoals ECIS of Parnassys. Deze bovengenoemde digitale systemen gaan echter uit van een leerling met een bepaalde didactische leeftijd en baseren daarop een te verwachte score. Dit gaat niet op voor onze leerlingen. Wij hebben daarom besloten om de resultaten van de leerlingen in het individuele ontwikkelingsperspectief van de leerling te zetten. Daarnaast zetten we ze ook in een Word/Excel overzicht zodat we wel in staat zijn om groepsanalyses en schoolanalyses uit te voeren. Om dit laatste gemakkelijker te maken is er in WORD een toetsoverzicht-formulier per klas gemaakt waarin alle uitslagen van de toetsen van 13, 26 en 39 weken staan genoteerd.

Hieronder de toetsen die we afnemen:

Technisch lezen	AVI toets DMT	score op AVI niveaus noteren beheersingsniveau, tijd, fouten score in DLE noteren kaart,(en) aantal woorden
Spelling	PI dictee	score in DLE noteren aantal goed en analyseren de fouten
Begrijpend Lezen	CITO 3.0	score in I t/m V noteren aantal goed en analyse
Woordenschat	TAK passief/actief	score woordenschat voorraad noteren aantal goed
Rekenen	SVT hoofdrekenen	score in DLE (5 minutentoets) noteren aantal goed en analyse
	SVT rek/wisk of CITO rek/wisk voor lln. kopklas	score in DLE (rekenvaardigheden) noteren aantal goed en analyse
Sociaal Emotioneel	Vragenlijst	score in nee/ redelijk / ja noteren observaties m.b.t werkhouding, relatie lkr., contact medeleerlingen

Dit schooljaar hebben we de nieuwe AVI en DMT in gebruik genomen, evenals de 3.0 zoals genoemd voor begrijpend lezen en ook het vernieuwde PI dictee wordt nu gebruikt.

Uitdagingen:

Komend jaar kijken we verder naar de toetsen van SVT rekenen en besluiten we of we die voordat de eerste toetsperiode aanbreekt, of we die ook gaan gebruiken.

Zorgteam:

Sinds dit schooljaar wordt er gewerkt met een zorgteam, bestaande uit drie intern begeleiders, de adjunct en de directeur. Om de drie IB-ers in te werken is afgelopen schooljaar ook nog de IB-er van de jaren daarvoor aangesloten. Deze IB-er neemt sinds dit schooljaar ook deel aan het adviescentrum. Haar collega ambulant begeleider van dit adviescentrum nam ook regelmatig deel aan de overleggen van het zorgteam.

Vanaf schooljaar 20-21 wordt het adviescentrum alleen nog ingeschakeld op afroep en op de momenten dat er over uitstroom wordt gesproken, dat zal ongeveer eens in de zes weken zijn.

Adviescentrum:

Bovengenoemd adviescentrum is gestart in schooljaar 2018-2019 en is voortgekomen uit de nazorg. Dit adviescentrum wordt voor een groot deel gefinancierd door het Samenwerkingsverband en werkt aan een Meerjarenplan voor nieuwkomers. Dit centrum is verbonden aan de school en heeft een nauwe samenwerking, omdat zij ook de uitstromers begeleiden en werken vanuit de visie van de school namelijk 'Op Maat'.

Beide ambulant begeleiders evenals de directeur werken aan onder andere het ITK maatjes project. Om de directeur vrij te stellen van een aantal taken zodat zij ook mee kan werken aan het opzetten van dit centrum, is er een adjunct aangesteld.

Voor meer info over het project, zie website Haarlemtaal/adviescentrum.

Groepsbesprekingen

Na ieder toetsblok van 10/13 weken, houden we een groepsbespreking. Het doel van deze bespreking is om van alle leerlingen de resultaten te analyseren en zo nodig de minimumdoelen bij te stellen. Ook kijken we naar welke groep de leerling uit moet stromen en of dat haalbaar is. De bevindingen, aanpassingen en te nemen stappen worden genoteerd in het individuele handelingsplan voor technisch en begrijpend lezen, spelling en rekenen. De handelingen voor woordenschat en het programma tijdens taal worden beschreven in de groepsplannen taal en woordenschat.

Leerlingen die extra zorg nodig hebben komen terug in de spreekuren, maar ook de leerlingen die zo snel vorderen dat ze misschien eerder uit kunnen stromen worden dan besproken. In de groepsbespreking kunnen ook andere zaken aan de orde komen, bijvoorbeeld als blijkt dat een groot deel van de groep onder de streefdoelen scoort bij rekenen of onderdelen van taal. Er wordt dus zowel per leerling gekeken, als naar de gehele groep.

Van iedere groepsbespreking wordt een verslag gemaakt, waarin genoteerd wordt wat er m.b.t. de individuele leerling is besproken. Ook de acties die genomen moeten worden en welke leerlingen er terug moeten komen in de leerlingbespreking (spreekuur), worden daarin genoteerd.

Het kan ook zijn dat een gehele groep niet de verwachte vorderingen in een bepaald vakgebied heeft gemaakt. In dit geval zal er besloten worden dat de leerkracht geobserveerd zal worden in die vakgebieden. Hier komen dan wellicht tips en handelingsadviezen voor de leerkracht uit.

Spreekuren

Uit de groepsbespreking die iedere 13 weken wordt gehouden, komen leerlingbesprekingen naar voren die we 'spreekuur' noemen. Dit spreekuur komt iedere 3 à 4 weken terug met de onderstaande agendapunten.

- Opvolgen leerlingen vorige bespreking
- Afspraken vorige keer
- Drie weken observaties
- Nieuw in te brengen leerlingen
- Uitstroom
- Acties en vervolgspraken

Van ieder spreekuur wordt ook weer een verslag gemaakt door in het verslag van de groepsbespreking een regel tussen te voegen. Zo ontstaat er een document waarin alles wat besproken is van iedere leerling, is terug te vinden.

Tijdens dit spreekuur hebben leerkrachten en onderwijsassistenten ook een vast moment waarop ze leerlingen in kunnen brengen of zaken waar ze tegenaan lopen, bijvoorbeeld klassenmanagement of de sfeer in de groep.

Zorgleerlingen

Zorgleerlingen zijn leerlingen die beneden de minimumdoelen scoren en/of opvallen door hun gedrag. Zoals beschreven in het stuk onder 'doelgroep nieuwkomers' vertonen vele nieuwkomers vaak in de eerste periode opvallend gedrag. Meestal verdwijnt dit gedrag zodra de kinderen zich veilig voelen en enigszins gewend zijn aan de nieuwe situatie. Soms echter blijkt een kind zich moeizaam aan te kunnen passen en komt het maar niet tot rust.

Leerlingen die beneden de minimumdoelen scoren vallen op, omdat de minimumdoelen opgesteld zijn als reëel haalbare doelen, die ieder kind in de betreffende leerlijn zou moeten kunnen halen. Soms kan daar de moeizame aanpassing aan ten grondslag liggen, maar ook kan er iets anders aan de hand zijn. De intern begeleider bespreekt samen met de leerkracht de te nemen handelingen voor de betreffende leerling. Dit wordt besproken tijdens de groepsbesprekingen en/of spreekuren. Er kunnen observaties plaats vinden door de intern begeleider en/of een didactisch onderzoek gedaan worden om een betere diagnose te kunnen stellen. Als we denken aan een medische oorzaak, dan wordt de schoolarts ingeschakeld. Als de leerling na 20/26 weken nog steeds beneden de minimumdoelen scoort, dan kan na overleg met de ouders en de directeur een andere instantie ingeschakeld worden als er sprake blijkt van te zijn van een gedragsprobleem of bijvoorbeeld een vermoeden van een stoornis in het autistisch spectrum. Ook kan er na overleg met de ouders een intelligentietoets (WNV) worden afgenomen door een orthopedagoog.

Soms betreft de zorgleerling een kind dat al 10, 11 of soms zelfs 12 jaar is en nog nooit naar school is geweest. Zo'n leerling komt vaak uit een oorlogsgebied en kan ernstig getraumatiseerd zijn. Het is dan te vroeg om na 26 weken al te constateren dat het kind verminderde capaciteiten heeft of dat er iets anders aan de hand is. Zo'n kind kan dan verlangen zodat we een beter beeld kunnen krijgen van de capaciteiten van de leerlingen.

Aan de ITK is een CJG coach verbonden. Zij werkt in het gehele voedingsgebied van de ITK. Deze CJG coach is een verlengstuk van de school. De CJG coach kan bij gesprekken zijn, kan op huisbezoek gaan en kan ouders/leerlingen ondersteunen bij diverse activiteiten.

Naast de CJG coach hebben wij als ITK nog meer mensen/ organisaties waarmee wij frequent samenwerking. Een overzicht staat in onze sociale kaart. Zie: Zorgkaart ITK onder leerlingenzorg.

Contact ouders

Ouderbeleid

Wij zijn altijd bereikbaar voor ouders

 06-854 18 133

 itk@stichtingsintbavo.nl

 altijd welkom

Wij nemen de tijd voor ouders.

 Voor iedereen een uitgebreid intakegesprek
Standaard tijd voor oudergesprek 30 minuten

Wij vinden het belangrijk dat we elkaar begrijpen

 Inzet van een tolk is mogelijk

 Brieven van school naar huis in korte zinnen + plaatjes

 Website in verschillende talen

We investeren in onze relatie met ouders

 taalles voor ouders
maandag 8.30-9.30

 koffieochtenden
bijzondere dagen samen vieren

De mening van ouders is belangrijk

 Wij vragen ouders om hun mening

 Wij luisteren naar ouders

Een goede relatie tussen ouders en school is zeer belangrijk. Wij zijn ons zeer bewust dat een leerling zich veilig moet voelen op school en dat dit nodig is om vorderingen te kunnen maken. Als wij meer inzicht hebben in de thuissituatie en de achtergrond van de leerling, dan kunnen wij beter anticiperen op de behoefte van de leerling. Als ouders zich meer op hun gemak voelen op school dan zullen zij dit eerder met ons delen.

Het bovenstaande stukje tekst, daar staan we allemaal achteraan, maar dit wordt bemoeilijk door een taalbarrière en culturele verschillen. Om hiermee om te gaan proberen we de drempel naar school zo laag mogelijk te maken.

De eerste keer dat we de ouders zien, meestal tijdens het intakegesprek laten we merken dat we het contact met hen belangrijk vinden. We doen dit door de tijd voor dit gesprek te nemen en goed naar hen te luisteren (evt. met een tolk).

In de nieuwkomersklassen nodigen we ouders 3x per jaar uit om 's ochtends of 's middags samen met hun kind naar school te gaan. Onder het genot van een kopje koffie of thee legt hun kind dan uit wat hij op school doet, laat zijn werk zien en de ouders zien de klas en de klasgenoten. We doen dit bewust in de ochtend zodat het kind erbij is, het kind kan immers goed met de ouders communiceren (zelfde taal). Tevens zien we vaak op zo'n ochtend dat ouders contact maken met andere ouders. Vaak zitten de ouders in eenzelfde situatie, ze spreken nog niet de taal, kennen Nederland nog niet goed en dit kan hen steun bieden.

Daarnaast hebben we individuele gesprekken met ouders over de vorderingen van de leerling. In de kopklas is de leerling hierbij altijd aanwezig, omdat we gezamenlijk voor de streefdoelen gaan. In de nieuwkomersklassen zijn de leerlingen vaak niet aanwezig.

Ouders kunnen altijd mailen, bellen of binnen lopen om te praten met de directeur, intern begeleider of een ander teamlid. Ze mogen natuurlijk ook een afspraak maken.

Kansen

We hebben gezien dat sommige ouders het heel leuk vinden om te helpen met het doen van wat klusjes. Bijvoorbeeld gezamenlijk helpen opruimen na het kerstfeest. Op die manier maken ze ook weer contact met andere ouders. Op welke momenten en op welke manier betrekken we de ouders nog meer bij de school, zodat zij zich nog meer deel uit voelen maken van het geheel?

Zoals we in het hoofdstuk 'doelgroep' hebben beschreven, verandert onze populatie constant. We moeten alert blijven op wat ouders nodig hebben, wat ze als fijn ervaren en ons steeds blijven aanpassen.

Uitstroom leerlingen

Wij verzorgen tijdelijk onderwijs aan leerlingen, ze stromen dus altijd na een bepaalde periode uit naar een reguliere basisschool, speciaal (basis)onderwijs of voortgezet onderwijs. De kunst is om ervoor te zorgen dat de leerling niet te lang bij ons blijft, maar ook niet te kort. Als de leerling te lang in de ITK blijft dan is de ITK een 'arme taalomgeving' geworden en als de leerling te kort op de ITK blijft, dan heeft de leerling veel moeite met het volgen van het onderwijs op de vervolgschool.

Op het moment dat de leerling binnen komt, maken we een inschatting op basis van de intake gegevens voor de duur van het programma. Dit stellen we soms gedurende het programma bij (korter of langer). Minstens 5 weken voordat de leerling uitstroomt starten we de uitstroom procedure, zie in onderstaande tabel. *Let op: uitstroom naar het VO gaat anders*

	Actie	Wie	tijd
1	Oudergesprek m.b.t. uitstroom	ITK & ouders	dag 0
2	Ouders gaan op bezoek bij de buurtschool van hun keuze	buurtschool & ouders	week 1
3	Buurtschool geeft aan dat ze akkoord gaan met plaatsing	buurtschool	week 1
4	Afstemmen data warme overdracht + wendagen	ITK & buurtschool	week 2
5	Versturen overdrachtsdocument	ITK	week 3

	Actie	Wie	tijd
6	Warme overdracht telefonisch, liefst live.	ITK & buurtschool	week 3 – week 4
7	Wendagen	leerling & buurtschool	week 4 – week 5
Hier zit in de meeste gevallen een vakantie			
8	Eerste dag op de buurtschool	leerling & buurtschool	week 6
9	ITK neemt contact op met buurtschool ‘hoe gaat het?’	ITK & buurtschool	week 9–16

Hieronder een aantal opmerkingen over de bovengenoemde stappen:

- Samen met ouders bekijken we (met behulp van google maps) welke basisscholen bij hen in de buurt zitten. We stimuleren hen om zelf op deze scholen te gaan kijken. In het geval dat ouders dat lastig vinden vanwege de taal of het niet zo goed durven, dan nemen wij eerst contact op met de school en maken een afspraak voor de ouders voor een inschrijvingsgesprek.
- Veel basisscholen vinden het spannend om een leerling te plaatsen die nog niet geheel op het gemiddelde niveau zit van de rest van de groep. Soms geven ze aan het kind te weinig ondersteuning te kunnen bieden en het daarom niet aannemen. Uiteraard wordt in ons advies naar de basisschool met betrekking tot de plaatsing in een bepaalde groep, ook de leeftijd van het kind meegenomen evenals de sociaal emotionele achtergrond. Opgemerkt dient te worden, dat vooral oudere leerlingen vaak beter tot hun recht komen als ze in een groep lager geplaatst worden dan in de groep die direct bij hun leeftijd past. Zij hebben met een jaar extra vaak meer kans om op de juiste school voor VO te komen die bij hun capaciteiten past. Helaas voor onze nieuwkomers is het zo dat de grens van 1 oktober opgetrokken is naar 1 december of soms zelf naar eind december. Dat betekent dat er steeds meer 5 jarige kleuters naar groep 3 gaan. Voor de hogere groepen geldt daarom dus ook dat leerlingen wat jonger zijn dan voorheen. Dat is iets waar wij als ITK goed rekening mee moeten houden. Uiteraard geldt ook hier dat dit per leerling bekeken wordt.
- In de afgelopen jaren hebben we geleerd dat scholen geen tijd meer vinden om naar ons toe te komen voor een warme overdracht. Ook andersom is dat geen haalbare kaart meer met zoveel leerlingen. Het overdrachtdocument sturen we altijd digitaal

naar de school. We sturen het bij voorkeur naar zowel de IB'er als de leerkracht. Wel vragen we altijd om een telefonische warme overdracht. In de mail vraagt de IB'er of de school contact met ons op wil nemen. Als dat niet gebeurt dan nemen wij zelf contact op. We vinden dat contact erg belangrijk.

- Tijdens de warme overdracht spreken we ook gelijk over de nazorg en het moment waarop we daarvoor contact opnemen.
- Na ongeveer vier weken stuurt de ambulant begeleider een mail met een vragenlijst naar de IB'er van de school waar de leerling naar toe is uitgestroomd. Scholen worden zo herinnerd aan de mogelijkheid van nazorg en kijken nog eens extra goed naar hun nieuwe leerling. Op de scholen waar nu een ITK maatje is, wordt diegene ook betrokken bij het beantwoorden van de lijst. Zo heeft hij/zij met de leerkracht even een extra contactmoment waarop er extra goed gekeken wordt

Nazorg en meerjarenplan

2010-11: In de ITK zaten toen in totaal 25 leerlingen. Het was zeer lastig om een school te vinden voor leerlingen. Scholen waren zeer aarzelend om 2^e jaars nieuwkomers op te nemen. Een paar weken na de overstap naar de vervolgschool belden we de school en vroegen we hoe het met de leerling ging. We kregen weinig feedback van scholen. We gingen ervan uit dat het goed ging.

2011-12: We groeiden naar 3 groepen. De coördinator ging naar de scholen voor de overdracht en meestal ook de eerste keer met ouders voor een kennismaking. Het contact met de scholen was intensief. Er kwamen ook vragen over oudere leerlingen, het idee voor de 8+ ontstond.

2012-13: We startten de 8+. Het idee was om de scholen van herkomst goed op de hoogte te houden door de 8+ leerlingen te laten spreken op hun vroegere school halverwege het jaar. Dit zagen de leerlingen niet zitten, we hebben toen een informatie bijeenkomst voor scholen gemaakt + flyers + mailing met informatie. Aan het begin van het jaar is iedere leerkracht naar 2-3 basisscholen geweest om hun voormalige nieuwkomersleerlingen te bezoeken. Wat met name opviel was dat leerlingen geen aanbod kregen m.b.t. woordenschatverwerving en ook vaak geen programma op maat hadden. Ze draaiden met de groep mee.

We startten een pilot met tijdelijke plaatsingen van leerlingen met een taalachterstand, en arrangementen m.b.t. begeleiding. We hadden op een gegeven moment 7 arrangementen lopen. We waren elke dag bereikbaar, reageerden snel per mail en kwamen langs op de scholen. Scholen vonden het fijn en ervoeren hulp. Tevens hadden we dit jaar in het kader van 'de week van het passend onderwijs' een open dag. 60 leerkrachten kwamen kijken in de klassen. Vele scholen gaven aan dat ze graag meer nazorg zagen. De stuurgroep gaf hier de financiën voor vrij. In het nieuwe schooljaar zouden we een leerkracht voor nazorg aanstellen.

2014-15: We zijn begonnen met één dag per week een vaste nazorgdag. Dit blijkt erg lastig i.v.m. bellen en bezoeken scholen. Arrangementen zijn sporadisch, maar als ze er zijn is de nood hoog. Verder blijkt ook dat leerkrachten het erg lastig vinden om bewust

de woordenschat van de leerlingen uit te breiden. Het blijkt ook lastig om in kaart te brengen hoe de leerlingen het doen, na ½ jaar, 1 jaar, 2-4 jaar. We hadden dit schooljaar een terugkomdag voor voormalige leerlingen gepland, deze is door tijdsdruk (starten nieuwe groepen) niet doorgegaan. We hebben in april wederom een scholingsdag voor scholen in de regio georganiseerd, animo was groot.

2015-2016: Er is een nazorgcommissie gestart, bestaande uit 4 leden. Na 6 weken mailen zij de school en dan met name degene waar contact mee is geweest bij de warme overdracht. Dit blijkt beter te werken dan bellen. Het kost heel veel tijd om iemand te pakken te krijgen. Er is veel respons op de mails. We houden dit bij in een nazorgoverzicht. Wat opvalt is dat het goed gaat met de leerlingen, zeker in de eerste maanden. Tot nu toe is er één school die om echte hulp heeft gevraagd en dat betrof leerlingen die ruim een half jaar geleden zijn uitgestroomd. Op deze school was een speciale leerkracht aangesteld die de kinderen ging helpen bij woordenschat en begrijpend lezen. Deze leerkracht heeft een dag meegedraaid in de ITK en heeft begeleiding gehad bij het opzetten van een plan. Verder zijn er met andere scholen wat tips via de mail en/of telefoon uitgewisseld. Ook lopen er nog een aantal arrangementen, voornamelijk met kleuters. Toch blijven de algemene vragen 'hoe organiseer je in je klas een passend aanbod?' 'Hoe ga je om met de niet-Nederlands talige ouders?' 'Welke materialen kan je goed inzetten voor zinsbouw?' 'Hoe werk je aan vergroting van de woordenschat?'.

2016-2017: De nazorg wordt teruggebracht naar één persoon die hier meer tijd voor krijgt. Zij kan zich hier nu goed op gaan richten. Vier mensen bleek te veel, het liep soms langs elkaar heen en we merkten dat vier mensen die maar een paar uurtjes hiervoor hadden, niet optimaal werkt. Extra lastig is dat basisscholen niet op vaste tijden te pakken zijn te krijgen. Daarnaast bleek het lastig om deze vier mensen te vervangen. Alle scholen krijgen nu standaard een mail na zes weken om te horen hoe het met hun leerling gaat die vanuit de ITK is ingestroomd. Het antwoord is vaak: 'Oh heel goed, hij heeft veel vriendjes en is erg lief'. Fijn om te weten natuurlijk, maar dat is niet wat we wilden weten. We hebben een vragenlijst gemaakt met specifieke vragen naar toetsresultaten en welbevinden. Dat werkt beter.

2017-2018: Met diverse opleidingsfunctionarissen vanuit de diverse stichtingen ontstaat het idee om in te zetten op scholing vanuit de ITK en 1 persoon per school aanspreekpunt voor de ITK te maken. Dit 'ITK-maatje' heeft een overzicht welke leerlingen vanuit de ITK zijn ingestroomd en hoe het met ze gaat. Zover is het nog niet. Daar is nog veel overleg voor nodig en is dit wel de juiste weg?

2018-2019: De nazorg coördinator wordt ambulant begeleider en krijgt er een collega bij. We starten een adviescentrum. Na overleg met het Samenwerkingsverband en de stuurgroep starten we een onderzoek naar de exacte hulpvraag van scholen. Waar willen ze hulp bij? Na vele vormen van onderzoek, interviews, werken met kinderen, begeleiding van leerkrachten, brainstormen met directies blijkt dat ons idee van een ITK maatje op de scholen het beste plan is. We merken namelijk dat bijna iedere vorm van hulp wegzakt zodra de ITK uit beeld is verdwenen. Niet uit onwil, maar er ontbreekt iemand die dit monitort en kennis heeft. Er ontstaat na het presenteren van dit onderzoek een Meerjarenplan en we krijgen akkoord voor het starten van het ITK maatjes project.

2019-2020: Het adviescentrum bestaande uit twee ambulant begeleiders en de directeur starten met 12 scholen het project. Ook voor schooljaar 21-22 zijn er 12 scholen die zich

hebben aangemeld. De ITK maatjes worden geschoold tijdens gezamenlijke bijeenkomsten en er wordt per school een programma op maat gemaakt. Dit jaar heeft er een soortgelijk onderzoek plaatsgevonden in het VO. Ons doel is ook hier een contactpersoon per school aan te stellen. De inhoud van dit programma gaan we komend jaar opstellen. Er is een doorstroombegeleider aangesteld. Zij is nu tevens ambulant begeleider van het adviescentrum maar dan voor VO. In totaal werken we dus nu met vier mensen in het adviescentrum. De directeur die afscheid neemt aan het eind van dit schooljaar blijft wel directeur van het adviescentrum.

Evaluatie

Elk jaar in juni hebben wij een grote evaluatie. In deze evaluatie spelen de leeropbrengsten van leerlingen een grote rol. Zien we bijvoorbeeld dat leerlingen in spelling lager zijn gaan scoren, dan is een doel voor komend schooljaar 'spelling'. We nemen dan dat jaar het vakgebied 'spelling' onder de loep (toetsen, methoden, leerkrachten gedrag, didactiek etc..). Het is nu juni dus deze maand gaan we weer evalueren.

Naast het evalueren van de toetsopbrengsten evalueren we ook initiatieven die we dit jaar ontplooid hebben en kijken we vooruit wat we graag het komende jaar zouden willen ontwikkelen.

De evaluatie vormt de basis voor het jaarverslag dat uitkomt aan het begin van het komende schooljaar. Dit jaarverslag wordt gedeeld met alle gemeenten en stuurgroepleden. Tevens wordt het online beschikbaar gesteld via onze website (en natuurlijk via de server).

Team

Dit jaar was er wederom een grote groei in leerlingen. Daarnaast waren/zijn er zwangere collega's binnen de ITK. Door de corona-crisis verlengt er een groot aantal leerlingen waardoor er mogelijk een groep bij moet. We passen niet meer in het gebouw. De drie kopklassen verhuizen naar de Rode Planeet samen met het adviescentrum. Tevens verhuist de directeur naar Friesland en neemt afscheid van de school.

Huidige situatie

Directeur	1	Administrateur	1
Adjunct	1	Leerkrachten	22
Intern Begeleiders	3	Vakleerkracht gymnastiek	1
Ambulante begeleiders	2	OA's en leerkr.ondersteuners	10
		LIO stagiaire	1

Uitdagingen:

Een nieuwe directeur en een adjunct die er een periode uit is geweest vanwege haar zwangerschapsverlof. Een verhuizing van drie groepen naar een andere locatie, belangrijk is dat er met hen een goede aansluiting moet blijven. Daarnaast een adviescentrum dat werkt aan een meerjarenplan met als stip aan de horizon na vier jaar op 48 scholen een ITK maatje!

Nieuwe mogelijkheden, nieuwe kansen!

Zorgkaart

Inter-cultureel:

- Sensa zorg
- Vluchtelingenwerk
- Global talk (TVCN)

Sociaal emotioneel:

- Sensa zorg
- Ook trainingen
- E-motion
- Praktijk voor kind, jongere en gezin, Masha Bakker

Diagnostisch en uitvoerend:

- IQ testen, Marije Ienos
- Logopedie, Agnes Dijkema
- Onderwijsloket SWV
- IKC Zuid-Kennemerland
- Kinder- en Jeugdpsychologie Ilse Welp
- Kindercentrum Zwanenburg (fysio) Marloes van Oeveren

Zorg voor ouder en kind:

- CJG coach
- Sensa zorg

Adviserende rol:

- Adviescentrum HaarlemTaal